

Ar jūs dirbate
AKMENS SKALDYKLOJE?

Paprastas vadovas
– 1999 metų Akmens Skaldyklų Taisyklės

Išvadas

Akmens skaldyklos yra pavojingos vietos, kuriose dažnai naudojama daug automobilių, sprogmenų ir kur būna dideli sunkių medžiagų kiekiai. Nepaisant to, kad jau nemažai pasiekta, siekiant pagerinti sveikatos ir saugos standartus, akmens skaldyklose sveikatos ir saugos rodikliai vis dar yra prasti. Asmuo, dirbantis akmens skaldykloje, turi dvigubai didesnę tikimybę žūti darbe, negu statybų darbuotojas, ir 13 kartų didesnę tikimybę žūti nei dirbantis pramoninėje gamyboje. Pašaliniam asmeniui taip pat kyla pavojus dėl akmens skaldyklų darbo: pavyzdžiui, jei jie gyvena arba dirba netoliese, arba jei jie atvyksta į akmens skaldyklą įsigyti medžiagų.

1999 metų Taisyklės dėl Akmens Skaldyklų (Quarries Regulations 1999) aptaria šiuos pavojus ir siekia pagerinti sveikatos ir saugos standartus. Pačios taisyklės neužkirs kelio nelaimingiems atsitikimams arba susirgimams, tačiau jos yra atspirties taškas ir turi padėti kolektyvinėms pastangoms, siekiant išspręsti šias problemas.

Knygelėje paprastais žodžiais paaiškinti pagrindiniai Taisyklių reikalavimai ir pateikti kai kurie praktiniai patarimai. Jie skirti visiems, dirbantiems akmens skaldykloje, ir norintiems daugiau sužinoti apie sveikatą ir saugą. Patvirtintame Praktikos Kodekse (Approved Code of Practice - ACOP) bei rekomendacijose, pridedamose prie Taisyklių yra pateikiama detalesnė informacija (žr. skyrių: "Papildoma literatūra").

Taisyklės dėl Akmens Skaldyklų yra taikomos visose veikiančiose akmens skaldyklose, jose kalbama apie:

- . mineralų išgavimą;
- . smulkinimą, atsijojimą, plovimą, džiovinimą, pakavimą ir panašius darbus;
- . transporto priemones, dirbančias skaldykloje ir į ją atvažiuojančias, bet ne viešaisiais keliais; ir
- . bet kurio tipo sąvartas (ir sangrūdas).

Operatoriai

Operatorius dažniausiai yra skaldyklą eksploatuojanti kompanija. Dauguma šiose Taisyklėse nurodytų pareigų yra pareigos, už kurias yra atsakingi operatoriai. Visų pirma jie yra atsakingi už skaldyklos projektą, kadangi pasirinkus tinkamą projektą pavojai gali būti pašalinti ar bent jau žymiai sumažinti. Jie turi užtikrinti, kad skaldykla būtų suprojektuota, aprūpinta darbuotojais ir įranga taip, kad jos eksploatavimas būtų saugus. Operatorių pareigos skirstomos į tris pagrindines kategorijas.

Planavimas ir parengimas

Jie privalo:

- . atsižvelgti į skaldytos geologiją;
- . nuspręsti, kokia technika yra reikalinga;
- . Priimti sprendimus dėl skaldyklos išplanavimo, atsižvelgiant į pervežimo kelius, išdėstymą ir sąvartų vietas;
- . atsižvelgti į tenai esančius kelius, sroves, elektros linijas ir t.t.;
- . paskirti tinkamą visos skaldyklos viršininką ir kitą vadovaujantį personalą, nurodant kiekvieno jų pareigas;
- . įvertinti riziką ir užtikrinti, kad būtų paruoštas ir, jei reikalinga, peržiūrėtas rizikos planas. Į jį įeina rizika sveikatai ir saugai, kylanti dėl medžiagų ir įrangos;
- . ypatingai pavojingoms užduotims reikalinga nustatyti užrakinimo ir darbo leidimo sistemas;
- . sukurti sveikatos ir saugos dokumentą ir darbo skaldykloje taisykles ir užtikrinti, kad jie būtų visiems suprantami; ir
- . pranešti Sveikatos ir Saugos Tarnybai (SST) apie skaldyklą ir bet kokius pavojingus kasinėjimus ar sąvartas.

Kasdienis darbas

Jie privalo:

- . užtikrinti, kad yra pakankamai tinkamų darbuotojų ir kontaktorių darbams atlikti;
- . užtikrinti, kad visi darbuotojai ir kontraktoriai yra kompetentingi, kad jie buvo atitinkamai apmokyti dirbti savo darbą ir kad jie išklausė įvadą apie savo darbą;
- . skatinti darbuotojus aktyviai dalyvauti sveikatos ir saugos reikaluose;
- . užtikrinti, kad darbas būtų tinkamai koordinuojamas ir kad būtų bendradarbiaujama su kontraktoriais ir kad jie bendradarbiautų tarpusavyje;
- . apie nelaimingus atsitikimus, iškilusius pavojus ir susirgimus pranešti Sveikatos ir Saugos Tarnybai (SST), kaip to reikalauja 1995 m. Pranešimo apie Traumas, Susirgimus ir Pavojingus Atsitikimus Taisyklės (PTSPAT - RIDDOR) (žr. 'Papildoma informacija').

Peržiūra ir monitoringas

Jie turi stebėti ir peržiūrėti:

- . fizines apsaugos priemones, pavyzdžiui, apsaugos užtvargas, blokuotes ir gerinančius matomumą prietaisus; ir
- . saugos procedūras.

Tai reikia atlikti:

- . nuolatos — kol dar nieko neatsitiko;
- . po nelaimingų atsitikimų ir po vos išvengtų nelaimingų atsitikimų, kad išsiaiškinti, kas ir kodėl atsitiko; ir
- . atlikus reikšmingus pakeitimus darbo metoduose.

Jie turi:

- . užtikrinti, kad apsaugos priemonės ir saugos procedūros yra patenkinamos ir tinkamos ir kad jos gali būti pritaikytos praktikoje;
- . paaiškinti gautus rezultatus visiems, kam jie yra svarbūs; ir
- . visus reikalingus pakeitimus pritaikyti praktikoje.

Rangovai

Daugelyje akmens skaldyklų darbuotojai dirba kartu su asmenimis iš visos eilės kompanijų, kurie dirba patys sau. Rangovai privalo bendradarbiauti su operatoriais, kad pagerintų sveikatos ir saugos standartus.

Nors daugiausia nurodytų Taisyklėse pareigų tenka operatoriui, kiti darbuotojai ir dirbantys sau asmenys pagal Sveikatos ir Saugos Įstatymą taip pat turi atlikti tam tikras pareigas. Jie turi:

- suteikti operatoriui informaciją apie savo darbo riziką, taip pat apie tai, ką jie darys, kad jų išvengtų;
- dirbti pagal sveikatos ir saugos dokumentą ir kasyklos darbo taisykles;
- pranešti apie nelaimingus atsitikimus, iškilusius pavojus ir susirgimus savo operatoriui, kuris apie juos turi pranešti Sveikatos ir Saugos tarnybai pagal PTSPAT - RIDDOR.

Darbuotojų dalyvavimas

Nors imtis iniciatyvos, kad užtikrintų sveikatą ir saugą turi operatoriai ir kontraktoriai, siekiant, kad skaldyklos taptų saugesnės, padėti jiems turi visi dirbantys skaldykloje asmenys, nurodydami riziką ir siūlydami patobulimus. Visi dirbantieji turi taip pat laikytis skaldyklos darbo taisyklių ir savo darbą atlikti saugiai.

Darbuotojai arba juos atstovaujanti organizacija, pvz. profsąjungos, gali paskirti komitetą. Du šio komiteto nariai turi teisę:

- inspektuoti ir paimti mėginius, atsitikus nelaimingam atsitikimui arba iškilus pavojui;
- kas mėnesį atlikti kiekvienos skaldyklos dalies inspekciją, jei pageidauja, kartu su savo patarėjais;
- išnagrinėti sveikatos ir saugos dokumentą;
- peržiūrėti bet kokius rizikos įvertinimus, sudarančius sveikatos ir saugos dokumento dalį ir siūlyti patobulimus; ir
- parašyti raštišką ataskaitą apie bet kokias sveikatos ir saugos problemas, aptiktas jų inspekcijos metu.

Šios teisės yra papildomos teisės prie teisių, pateiktų 1977 m. Saugos Atstovų ir Saugos Komitetų Taisyklėse ir 1996 m. Sveikatos ir Saugos Taisyklių (konsultacijos su darbuotojais) (žr. 'papildomą informaciją').

Sveikatos ir saugos dokumentas

Kiekvienas operatorius, nepriklausomai nuo to, kokio dydžio skaldyklą eksploatuoja, privalo parengti sveikatos ir saugos dokumentą. Jo tikslas yra parodyti, kad rizikos skaldykloje buvo nustatytos ir kad jos yra tinkamai kontroliuojamos. Kiekvienam yra naudinga suprasti savo pareigas sveikatos ir saugos atžvilgiu, taip pat ir savo vaidmenį tarp kitų darbuotojų. Kiekvienas skaldyklos darbuotojas gali įnešti savo svarų įnašą nustatant riziką ir ruošiant dokumentą.

Dokumente turi būti raštu pateikta pagrindinė informacija apie sveikatą ir saugą skaldykloje. Ji turi būti pateikta visiems dirbantiems skaldykloje suprantama kalba.

Ją įeina:

- . kokios egzistuoja rizikos;
- . kokių priemonių yra imamasi, kad tą riziką kontroliuoti;
- . kaip yra eksploatuojama skaldykla; ir
- . kaip yra koordinuojamas visų darbuotojų, įskaitant kontraktorius, darbas.

Sveikatos ir saugos dokumente turi būti pažymėti pakeitimai, kai kas nors pasikeičia, ar kai yra gaunama daugiau informacijos apie pavojus. Jis turi būti prieinamas kiekvienam darbdaviui ir visiems skaldyklos darbuotojams.

Apmokymai ir kompetencija

Kiekvienas dirbantis skaldykloje turi būti kompetentingas atlikti savo darbą.

Darbuotojai turi būti tinkamai apmokyti, jie turi turėti reikalingas žinias ir patirtį, kad galėtų dirbti saugiai. Kai kurie jų, pvz. sprogmenų prižiūrėtojai, geotechnikos specialistai ir sprogdinimų darbininkai, turi turėti oficialias kvalifikacijas.

Kiekvienas pradedantis dirbti skaldykloje asmuo privalo išklaudyti įvada apie darbą joje, į kurį turi įeiti ekskursija po skaldyklą. Jos metu turi būti paaiškinti svarbūs pavojai ir ką daryti, kad jų išvengti, taip pat turi būti paaiškinta, kaip gauti pirmąją medicininę pagalbą ir kaip elgtis kitais nenumatytais atvejais. Be to, žmonės pradedantys dirbti naują darbą, pradedantys naudoti naują techniką ar darbo sistemas, neretai turės būti apmokyti arba dalyvauti instruktaže.

Aukšti sveikatos ir saugos standartai gali būti pasiekti tik tada, jei operatoriai, rangovai, darbuotojai ir visi konsultantai bus kompetentingi dirbti savo darbą ir efektyviai dirbs kartu, kaip viena komanda.

Rizikos kontrolė

Ekskavacijos ir sąvartos

Šios Taisyklės galioja visiems kasinėjimams ir sąvartoms, įskaitant sąvartas ir nuosėdų rezervuarus. Neturi reikšmės, kokio jie yra dydžio, iš kokios medžiagos yra pagaminta sąvarta, iš kur ta medžiaga buvo gauta, ar kas su ja bus daroma vėliau. Yra aptariamos sąvartos, kurios bus naudojamos ekskavacijos pakartotiniam užpildymui arba teritorijos landšafto formavimui po ekskavacijos, medžiagų krūvos, skirtos vėlesniam apdirbimui arba pardavimui, pagalbines ir žemių sankasos.

Saugos kontrolinis sąrašas

- .. Ar skaldyklos vieta buvo detalai ištirta prieš pradėdant darbą?
- .. Ar kasinėjimai ar sąvarta buvo tinkamai suplanuoti?
- .. Ar darbo metodai tinka šiam projektui?
- .. Ar tinkamai prižiūrima akmens skaldykla ir jos įrengimai?
- .. Ar kyla abejonių dėl skaldyklos projekto dėl atsiradusių plyšių, sugriuvimų ir kitų aptiktų dalykų?
- .. Ar ekskavacijose yra aiškių pakibusių masių arba sąvartose – vertikalių paviršių?
- .. Ar paviršiuose yra neįtvirtintų medžiagų, kurios gali ką nors sužeisti?
- .. Ar buvo pastatytos užtvartos aplink vietas, kur medžiagos yra išgaunamos iš vandeniui užpildytų ekskavacijų ir kur kraštas gali nugriūti be perspėjimo?
- .. Ar yra tinkamai užregistruota informacija apie sąvartose laikomas medžiagas?
- .. Ar buvo atliktas įvertinimas?
- .. Ar reikalingas eksperto atliekamas geotechninis įvertinimas? Jei taip, tai ar buvo pranešta HSE, ir ar įvertinimas yra pakartojamas bent jau kartą per du metus, jei būna ženkliai pasikeitimų?
- .. Ar ekskavacijų ir sąvartų taisyklėse yra aptariami šie klausimai ir ar jos iš tikrųjų veiksmingos?

Automobiliai

Kiekvienais metais maždaug trys skaldyklų darbininkai žūsta ir 12 yra sunkiai sužalojami judančių mašinų, įskaitant atgal važiuojančias mašinas, tai sudaro daugiau negu 60% skaldylose įvykusių nelaimingų atsitikimų, dėl kurių nukentėjusysis žuvo.

Saugos kontrolinis sąrašas

- .. Ar automobiliai yra tinkami naudoti darbui atlikti esant šioms sąlygoms?
- .. Ar naudojamų automobilių tipas ir dydis atitinka pakylas ir privažiavimo kelius (pvz.: išplanavimas, stiprumas, paviršius, plotis, nuožulnumas, ženklai)?
- .. Ar yra tinkama kraštų apsauga ten, kur yra aukštos briaunos arba nuosėdų rezervuarai?
- .. Ar visi vairuotojai buvo patikrinti ir gavo leidimus?
- .. Ar visada yra išimami automobilių raktai ir patys automobiliai saugiai pastatomi?
- .. Ar aiškiai pažymėtos visos vietos, kur automobilių naudojimas yra apribotas, pvz.: dėl aukščio, pločio, gradiento, ar virš galvos einančių elektros laidų?
- .. Ar važiavimas atbuliniu bėgiu yra kiek įmanoma sumažintas ir atitinkamai kontroliuojamas ten, kur jo negalima išvengti?
- .. Ar greičio apribojimas / vienpusio eismo sistemos yra aiškiai pažymėtos ir ar jų yra laikomasi?
- .. Ar pėstieji yra apsaugoti nuo automobilių maršrutų, ypačingai nuo tų vietų, kur automobiliai apsisukinėja?
- .. Ar saugumo įrenginiai (pavyzdžiui, saugos diržai), yra instaliuoti ir naudojami?
- .. Ar automobiliai yra naudojami tuomet, kai dėl oro sąlygų (rūko, lietaus, purvo, ledo arba sniego) tai yra nesaugu?
- .. Ar išvertimas ir sluoksniavimas atliekami saugiai?
- .. Ar automobiliai gerai prižiūrimi; ar vairuotojai praneša apie defektus?
- .. Ar automobiliai gali kirsti pėsčiųjų takus, nesukeldami pavojaus žmonėms?
- .. Ar rangovams-vežėjams taikomos tokios pačios taisyklės?
- .. Ar lengvi ir sunkūs automobiliai yra laikomi skyriumi?
- .. Ar taisyklės automobiliams apima šiuos klausimus ir ar jos veikia praktiškai?

Sprogmenys

Turi būti paskirtas kompetentingas sprogstamųjų medžiagų prižiūrėtojas, kad galėtų organizuoti ir prižiūrėti saugų sprogmenų laikymą, naudojimą ir elgesį su jais.

Saugumo kontrolinis sąrašas

- .. Ar sprogdintojai, sprogdintojų mokiniai, sandėlininkai ir kiti asmenys, dirbantys su sprogmenimis yra tinkamai apmokyti, paskirti ir įgalioti?
- .. Ar sprogmenys ir amonio salietra saugiai laikomi ir transportuojami?
- .. Ar sprogmenys apsaugoti nuo vagystės?
- .. Ar sprogmenys maišomi ir laikomi pagal licencijas?
- .. Ar sprogdinimo įranga yra tinkama ir gerai prižiūrima?
- .. Ar laikas, kada gali vykti sprogdinimas, aiškiai nustatytas?
- .. Ar yra sprogdinimo specifikavimas, paskirtas kiekvienam sprogdinimui, kad būtų iki minimumo sumažinta griūnančių uolienuų arba nepavykusių sprogimų rizika, ir kad būtų užtikrinta, kad paviršiai palikti saugiai?
- .. Kaip nustatoma pavojaus zona ir kaip užtikrinama, kad sprogdinimo metu joje nėra žmonių?
- .. Ar matomumas pakankamai geras, kad galima būtų saugiai įvykdyti visas sprogdinimo operacijas arba operacijas po sprogdinimo?
- .. Ar yra adekvačių slėptuvių, kur sprogdintojai gali pasislėpti sprogdinimo metu?
- .. Kokia yra paviršiaus būklė, ir ar po sprogdinimo buvo patikrinta nepavykusių sprogimų galimybė?
- .. Ar su nepavykusiais sprogimais buvo saugiai susitvarkyta?
- .. Ar taisyklės, skirtos sprogmenims apima šiuos klausimus ir ar jos veikia praktiškai?

Inspekcija ir priežiūra

Akmens skaldyklos turi būti tinkamai inspektuojamos ir prižiūrimos, kad užtikrinti žmonių sveikatą ir saugą. Turi būti surašytos nuorodos apie tai, kas turi būti inspektuojama, kas kiek laiko, kaip detalai, ir kas turi tas inspekcijas atlikti. (Be operatorių inspekcijas gali atlikti ir darbuotojus atstovaujantys atstovai.)

Inspekcijos pavyzdys yra pateiktas Patvirtintuose Veiklos Nuostatuose [Approved Code of Practise - ACOP]. Jį galima atsispausdinti iš

<http://www.open.gov.uk/hse/spd/tipform.doc> ir pakeisti pritaikant kiekvienam individualiam atvejui.

Iškilus pavojui susižaloti, gali prireikti sustabdyti tam tikrą įrankių naudojimą arba darbą tam tikroje vietoje.

Reikalavimai atlikti inspekcijas ir priežiūrą, kurie turi būti įvykdyti, yra taip pat pateikti daugelyje kitų taisyklių, pvz.: 1998 m. Darbo Įrankių Tiekimo ir Naudojimo Taisyklės.

Inspekcijos ir priežiūros kontrolinis sąrašas

Ar šie dalykai tinkamai inspektuojami ir prižiūrimi:

- .. automobiliai?
- .. mašinų apsauga?
- .. saugumo priemonės, pavyzdžiui, pagalbinės priemonės, užrakinimai ir kontroliniai laidai?
- .. elektrinė akmens skaldyklos įranga?
- .. spaudimo sistemos, įskaitant oro įtraukimo įranga automobiliuose?
- .. pėsčiųjų takai, keliai ir briaunos apsauga?
- .. ekskavacijos ir sąvartos?
- .. pastatai ir visos kitos struktūros?
- .. ar yra pastatytos užtvartos aplink akmens skaldyklą, kad būtų užkirstas kelias pašaliniam užėjimui?
- .. vertikalūs paviršiai arba keliai? (Jie turi būti inspektuojami prieš kiekvieną darbo dieną, patikrinant, ar nėra palaidų žemių arba uolų.)

Pavojų ir avarinių situacijų kontrolinis sąrašas

Pavojingas darbas

- .. Ar buvo identifikuoti ypatingai pavojingi darbai, pavyzdžiui, darbas uždaroje patalpose, arba ten, kur nuimtos apsaugos priemonės?
- .. Ar buvo nustatytos užrakinimo ir leidimo dirbti procedūros, ir ar visi žino, kada ir kaip jas naudoti?

Avarinis apšvietimas

- .. Ar yra adekvatus avarinis apšvietimas, jei dirbama tamsiu paros metu?
(Prožektoriai su nepriklausomu maitinimu yra pakankami – ten, kur vieno šviestuvo veikimui sutrikus, bus pakankamai šviesos, kad žmonės galėtų laisvai palikti teritoriją).
- .. Ar gali apsaugos darbuotojai ir kiti, kas turi judėti po skaldyklos teritoriją nakties metu, gali tai daryti saugiai? Pavyzdžiui, ar jie turi asmeninius prožektorius avariniam naudojimui?

Evakuacija ir gelbėjimas

- .. Ar buvo apgalvotos avarinės situacijos, kurios gali atsitikti?
- .. Ar visi žino, ką daryti blogiausiu atveju, ir ar jie buvo tinkamai apmokyti?
- .. Ar reikalinga įranga yra prieinama ir ar ji tinkamai prižiūrima?
- .. Ar galimos avarinės situacijos ir veiksmai buvo aptarti su avarinėmis tarnybomis?

Pavojingos zonos

Akmens skaldyklos vietos, kuriose yra rimtas pavojus sveikatai ir saugai turi būti pažymėtos ir laikomos pavojingomis zonomis. Neturintys leidimo asmenys neturi būti leidžiami į tokias vietas. Tam turi būti pastatyti perspėjimo ženklai ir užtvartos. Žmonės turi įeiti į pavojaus zoną tik tada, kai tai būtina, ir jeigu yra tam reikalingos apsaugos priemonės. Turi būti užtvartos, aiškiai apibrėžiančios pavojingos zonos ribas ir užkertančios kelią patekimui į zoną be sąmoningų pastangų.

Tarp pavojingų zonų yra šios:

- ekskavacijos zonos, galinčios nugriūti ant žmonių, pavyzdžiui, didelės kabančios žemės masės;
- ekskavacijų kraštai, kurie gali nugriūti nuo žmonių arba įrangos svorio, pavyzdžiui, užpildytos vandenių ekskavacijos;
- vietos, nuo kurių žmonės gali nukristi daugiau nei 2 metrus arba tokios vietos, kur kritimas mažesniu atstumu gali būti ypatingai pavojingas;
- vietos, kur žmonės gali būti užgauti krentančių objektų, pavyzdžiui, akmenų nuo skaldymo paviršių arba konvejerių;
- vietos, kur yra medžiagų, veikiančių kaip birus smėlis, kuriame žmonės gali nuskęsti, ir nuosėdų rezervuarai.

Užtvartos apsisaugoti nuo pašalinių

Akmens skaldykla turi būti tinkamai aptverta, jei yra tikimybė, kad pašaliniai asmenys gali vaikščioti po skaldyklos teritoriją. Skaldyklos, esančios netoli mokyklų, koledžų, parduotuvių ar nemažo skaičiaus namų visada turi būti aptvertos.

Aptvaro tipas priklauso nuo to, kokia yra galima rizika. Kaimo vietovėse, kur yra nedidelė tikimybė, kad po skaldyklą vaikščios pašaliniai, užtenka užželdinti gyvatvores, iškasti griovius ar suberti pylimus.

Priešingu atveju, jei yra pastebėta, kad teritorijoje nuolatos lankosi vaikai, dėl ko jiems kyla rimtas pavojus, gali reikėti užtvirti sudėtingas metalines statines tvoras.

Papildoma literatūra

Health and safety at quarries HSE Books 1999 L188 ISBN 0 7176 2458 7
Sveikata ir sauga akmens skaldyklose

Management of health and safety at work. Management of Health and Safety at Work Regulations 1992. Approved Code of Practice L21
HSE Books 1992 ISBN 0 7176 0412 8
Sveikatos ir saugos darbo vietoje vadyba. 1992 metų sveikatos ir saugos darbo vietoje taisyklių vykdymas. Patvirtintas praktikos kodeksas.

Safe use of work equipment. Provision and Use of Work Equipment Regulations 1998. Approved Code of Practice and guidance L22
HSE Books 1999 ISBN 0 7176 1626 6
Saugus darbo įrangos naudojimas. 1998 metų Darbo įrangos tiekimo ir naudojimo taisyklės. Patvirtintas praktikos kodeksas ir rekomendacijos.

General COSHH ACOP, Carcinogens ACOP and Biological Agents ACOP. Control of Substances Hazardous to Health Regulations 1999. Approved Codes of Practice HSE Books 1999 L5 ISBN 0 7176 1670 3
1999 metų taisyklės - Sveikatai pavojingų cheminių medžiagų patvirtintas praktikos kodeksas, kancerogeninių medžiagų patvirtintas praktikos kodeksas ir biologinių agentų patvirtintas praktikos kodeksas. Patvirtinti praktikos kodeksai.

Workplace health, safety and welfare. Workplace (Health, Safety and Welfare) Regulations 1992. Approved Code of Practice L24 HSE Books 1992 ISBN 0 7176 0413 6
Sveikata, sauga ir gerovė darbo vietoje. 1992 metų taisyklės dėl darbo vietos (sveikata, sauga ir gerovė). Patvirtintas praktikos kodeksas.

Manual handling. Manual Handling Operations Regulations 1992. Guidance on Regulations L23 HSE Books 1998 ISBN 0 7176 2415 3
Rankinis krovimas. 1992 metų taisyklės dėl rankinio krovimo. Paaškinimai apie taisykles.

Personal protective equipment at work. Personal Protective Equipment at Work Regulations 1992. Guidance on Regulations L25 HSE Books 1992 ISBN 0 7176 0415 2
Asmeninė saugos įranga darbe. Asmeninės saugos įrangos darbe taisyklės, 1992 metai. Paaškinimai apie taisykles.

Guidance on the Noise at Work Regulations 1989 L108 HSE Books 1998 ISBN 0 7176 1511 1
Paaškinimai apie 1989 metų taisykles dėl triukšmo darbo vietoje.

Safe work in confined spaces. Confined Spaces Regulations 1997. Approved Code of Practice, Regulations and guidance L101 HSE Books 1997 ISBN 0 7176 1405 0
Saugus darbas ankštose patalpose. 1997 metų taisyklės dėl ankštų patalpų. Patvirtintas praktikos kodeksas, taisyklės ir rekomendacijos.

Safe use of lifting equipment. Lifting Operations and Lifting Equipment Regulations 1998. Approved Code of Practice and guidance L113 HSE Books 1999 ISBN 0 7176 1628 2
Saugus kėlimo įrangos naudojimas. 1998 metų kėlimo operacijų ir kėlimo įrangos taisyklės. Patvirtintas praktikos kodeksas ir rekomendacijos.

A guide to the Reporting of Injuries, Diseases and Dangerous Occurrences Regulations 1995 L73 HSE Books 1996 ISBN 0 7176 1012 8
Vadovas – kaip pranešti apie sužeidimus, susirgimus ir pavojingas aplinkybes, 1995 metų taisyklės.

Safety representatives and safety committees (Third edition) HSE Books
1996 ISBN 0 7176 1220 1
Saugos atstovai ir saugumo komitetai (trečiasis leidimas)

A guide to the Health and Safety (Consultation with Employees) Regulations 1996 L95 HSE Books 1996 ISBN 0 7176 1234 1
Vadovas – apie 1996 metų taisykles dėl sveikatos ir saugos (konsultacija su darbuotojais)

Nepaisant to, kad buvo imtasi priemonių, siekiant garantuoti nuorodų, išvardintų šioje publikacijoje, tikslumą, jų prieinamumas ateityje negali būti garantuotas.

Užsakymo forma

PLEASE SEND ME - Atsiųskite man

ISBN – ISBN kodas

Title/description – Antraštė/aprašymas

Unit price – Vieneto kaina

Quantity - Kokybė

Total price – Bendroji kaina

0 7176 2458 7 Health and safety at quarries L118 £9.75 £

Sveikata ir sauga akmens skaldyklose

0 7176 1703 3 Do you work in a quarry? INDG303 (pack of 10)* £5.00 £

Jūs dirbate akmens skaldykloje? (pakete 10 egzempliorių)

Total £

Viso £

*single copies available free

*pavieniai egzemplioriai teikiami nemokamai

ORDERED BY - UŽSAKĖ

Title Initial Surname – Titulas, vardo pirmoji raidė, pavardė

Job title – Darbo titulas

Company name – Bendrovės pavadinimas

Delivery address – Pristatymo adresas

Postcode Telephone – Pašto indeksas, telefonas

PAYMENT DETAILS – APMOKĖJIMO SMULKMENOS

I enclose a cheque/PO† for £ made payable to HSE Books

Pridedu čekį/pašto orderį†, išrašytą "HSE Books" vardu

or Please debit my Mastercard/Visa/American Express† with the amount of £

arba paimkite apmokėjimą iš mano kortelės Mastercard/Visa/American Express†, kurio suma sudaro £

Card no. Expiry date – Kortelės numeris, galioja iki

Cardholder's name – Kortelės savininko vardas

Signature - Parašas

or Please charge my HSE Books Account No.

arba prašom paimti apmokėjimą iš mano HSE Books Account, sąskaitos Nr.

My reference – Mano kodas

†Delete as appropriate - †Išbraukti, kas nereikalinga

The information you provide may be used by us for direct marketing purposes to inform you of new and revised publications. If you do not wish your name to be used for this purpose, please tick here

Informacija, kurią Jūs pateiksite, gali būti mūsų panaudota tiesioginės rinkodaros tikslams, kad Jums būtų pranešta apie naujas ir peržiūretas publikacijas. Jei nenorite, kad Jūsų vardas ir pavardė būtų naudojami šiems tikslams, pažymėkite šį laukelį.

Return this form to: **HSE Books, PO Box 1999, Sudbury, Suffolk CO10 2WA**

Tel: 01787 881165 Fax: 01787 313995

Gražinkite šią formą adresu: **HSE Books, PO Box 1999, Sudbury, Suffolk CO10 2WA**

Telefonas: 01787 881165 Faksas: 01787 313995

HSE priced products are also available through good booksellers
Produktai už HSE kainas taip pat yra gali būti įsigyti iš gerų knygynų.

HSE home page on the World Wide Web: <http://www.open.gov.uk/hse/hsehome.htm>

HSE tinklapis Internete: <http://www.open.gov.uk/hse/hsehome.htm>

08/99 964

Papildoma informacija

Publikacijas už HSE kainą ir nemokamas publikacijas galima gauti paštu iš

HSE priced and free publications are available by mail order
from HSE Books, PO Box 1999, Sudbury, Suffolk CO10 2WA.

Telefonas: 01787 881165 Faksas: 01787 313995.

Produktai už HSE kainas taip pat yra gali būti įsigyti iš gerų knygynų.

Kitiems paklausimams skirta HSE Informacinė Linija, tel.: 08701 545500, arba
rašykite:

HSE Information Centre, Broad Lane, Sheffield S3 7HQ.

HSE tinklapis Internetete: <http://www.hse.gov.uk>

HSE tinklapis apie skaldyklas: <http://www.hse.gov.uk/spd/quarry.htm>

Šioje knygelėje yra pastabos apie gerą darbo praktiką, kuri yra neprivaloma,
tačiau gali Jums padėti, nusprendžiant, ką Jums reikėtų daryti.

Šią knygelę galima įsigyti, pakeliuose po 10, iš HSE Books,
ISBN 0 7176 1703 3.

Pavieniai nemokami egzemplioriai gali būti gauti iš HSE Books.

Ši publikacija gali būti nemokamai dauginama (išskyrus dauginimą reklamos arba
komercijos tikslais). Ši informacija buvo atnaujinta 8/99. Nurodykite šaltinį - HSE.

INDG303 2/00 C50

Spausdino ir išleido Health and Safety Executive.